

אבל אם אמר: "פסול הוא", או שאמר "אינו גט" — לא אמר כלום!

כי אין במשמעות לשונות אלו שרוצה לבטל את הגט מכאן ולהבא, אלא שהוא מוציא עליו שם פסול, כאילו היה הגט פסול מכבר, והרי אין הדבר כן, אלא הוא גט כשר.⁽⁸⁾

ומקשינן: למימרא [האם רצונך לומר] ד"בטל", לישנא דלכבטיל מכאן ולהבא משמע, ומשום כך נחשב לשון זה לביטול?!⁽⁹⁾

בטליה בלבו, שהרי מתברר עכשיו שרדיפתו אחר השליח היתה משום שרצה לבטל את הגט, ויהיה הגט בטל.⁽⁶⁾

קא משמע לן משנתנו, שאין הגט בטל.⁽⁷⁾

תנו רבנן: אם אמר הבעל לשליח או לאשה: "בטל הוא הגט", או שאמר: "אי אפשי בו" — דבריו קיימין! כי משמעות לשונות אלו היא על ההוה, שרוצה לבטל עתה את הגט מכאן ולהבא. לפיכך מועילים דבריו, והרי הגט בטל.

לא, וראה עוד בדבריהם בטעם הדבר שאין מועיל כאן גילוי דעתו.

8. הקשה הרשב"א: והרי שמא באמת פסול הוא משום שנכתב במחובר, או שנכתב שלא לשמה, או שהוא מזויף, ויש לנו להאמין את הבעל בכך, ב"מיגו" שהיה מבטל את הגט?! ויישב, שאם היה מתכוין לכך, היה מפרט בפנינו מה הוא פסולו של גט זה, ראה שם. וראה עוד ב"חידושים מכתב יד" שהקשה כן, אך לא הזכיר "מיגו"; ויישב בשני אופנים.

וראה היטב לשון רש"י בעמוד ב בד"ה "אינו מועיל" שמבואר שם, שלשון זו אינה מועילה לביטול, וכתב שם רש"י: "משמע שהוא אינו מבטלו, אלא מעיד בו שהוא פסול, והא לא חזינן ביה פסול, ויתקיים בחותמיו", וראה עוד ברש"י בעמוד זה ד"ה פסול הוא, שכתב: "לא משמע דאיהו מבטל ליה, אלא מוציא עליו שם פסול, והא ליכא".

9. הקשה הרשב"א: מנין לנו להוכיח מן הברייתא שלשון "בטל" משמע להבא, והרי יש לומר שמשמעות הלשון היא שהוא כבר בטל, דהיינו שהוא כבר ביטלו לפני כן, ולכן דבריו קיימין, משום שהברייתא הזו סבירה ליה "בטלו מבטל", והוא נאמן לומר שהוא כבר ביטל

כרשב"ם, בכבא בתרא קצט ב שכתב, דמן התורה בטל הגט אף תוך כדי דיבור.

וב"קהילת יעקב" [כלל שיד], הוכיח מסוגייתנו כהרשב"ם, דאם כהראשונים, למה לא תירצה הגמרא, דקא משמע לן, דאף תוך כדי דיבור אי אפשר לבטלו.

וכבר הרגיש בזה הרשב"א, וכתב, דהוא הדין דהוה מצי לשנויי הכי; וראה מה שכתב רבינו עקיבא איגר ליישב.

6. הקשה הרשב"א: בשלמא לרבי הסוכר: בטלו שלא בפני השליח הרי הוא מבטל בדיעבד, שפיר סליק אדעתין הכי. אבל לרבי שמעון בן גמליאל דאמר: "בטלו אינו מבטל", איך יעלה בדעתנו שתועיל גילוי דעתו, והרי אף אם ביטול גמור הוא, סוף סוף הרי זה שלא בפני השליח?! וראה מה שיישב שם, וראה עוד ב"קרני ראם".

7. ביארו התוספות בד"ה מהו, שלא אמרו בסוגייתנו, שאין מועיל גילוי הדעת שרצונו לבטלו, אלא משום שגילוי הדעת לא נגמר אלא עד שנתן את הגט, כי עד שלא נתן את הגט יש לומר שכונתו היתה לזרוז לתת את הגט מהר; אבל באופן שהיה גילוי דעת גמור קודם שנמסר הגט, דין זה תלוי במחלוקת אביי ורבא לקמן [לד א], אם "גילוי דעתא בגיטא מילתא היא" או